

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIV. Regulæ 14. ad veram rationem, sapientiam & intelligentiam
assequendam, remediaque ad rorrigendam laxiorem Ethicam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ta regulam 44. juris in 6°. *Inspicimus in obscuris quod est verisimilius, vel quod plerumque fieri consuevit.*

112. Quartò, vera & solida ratio potius in iis præsumitur, qui ob majorem affluentiam luminis & sapientiæ melius penetrant & perspicunt, magisque proinde attingunt veritatem; quàm in eorum contradictoribus, ob tanti luminis & sapientiæ defectum, minùs penetrantibus, minùsque proinde attingentibus veritatem. Quamvis enim oppositum accidere possit, rarò tamen accidit, ideòque non præsumitur, nisi apertè constet. *In obscuris namque non præsumitur quod rarò, sed quod frequenter & ut plurimum accidit.*

113. Quintò, quamdiu per evidentia credibilitatis signa non constat de opposito, ille potius decipi præsumitur, qui sequitur ducem suspectum, fallacem, frequenturque decipientem, quàm qui sequitur ducem non suspectum, securum ac tutum. At qui visam sibi rationem sequitur, contra communem Majorum traditionem, Sanctorumque doctrinam, sequitur ducem suspectum, fallacem, frequenturque decipientem (ad quem ideò nos numquam remittit Spiritus veritatis;) qui verò insitit Majorum traditioni, eorumque præsertim Sanctorum, quorum dogmata inconcussa tutissimaque declaravit Ecclesia, sequitur ducem securum, tutum, minimèque suspectum, ad quem nos remittit, sequendumque nobis proponit Spiritus veritatis, ex dictis num. 104. Ille igitur potius decipi præsumitur quàm iste.

114. Et ideò ambulantes per viam non tritam rationationum, ad inventionumque suarum, Hierem. 18. arguuntur tamquam *impingentes in visis suis, ut ambularent per eas in itinere non trito.* Insistentes verò receptæ Majorum doctrinæ, titulusque Sanctorum vestigiis; imitantur Israëliticum populum; sub ductu Moïsis ad terram promissionis securè tendentem, cujus ea vox erat Numer. 20. *Per tritam gradiemur viam.* Contingitque ipsis, quod Augustinus observat l. 2. de ordine c. 9. *Omnibus bona, magna & occulta discere cupientibus, non aperit nisi auctoritas januam; quam quisque ingressus, sine ulla dubitatione vita optima exempla sectatur; per qua cùm docilis factus fuerit, sum demum discet, quantà ratione prædita sint ea ipsa que secutus est ante rationem.*

115. Deducta hæctenus argumenta tanti ponderis esse videntur; ut qui (extra rarissimum casum veritatis ad id manifestè cogentis) ob privatas rationes sibi visas, communem Majorum traditioni, perspicuæque Sanctorum (maximè primariorum Ecclesiæ Doctorum) sententiæ contradicendo, visæ sibi rationis præcipitia non cavent, rectæ rationis contemptores esse demonstrantur, à rationeque & sapientiæ maximè alieni.

116. Tales verò demonstrantur, tum quia rectam rationem contemnere censetur, quisquis serò apud se recogitans ingentem humanæ rationis defectum, atque in errores pronitatem,

Tom. I.

pro posse non cavet illius aberrationem præcipitiumque, sed, absque necessitate, sciens ac volens, se conjicit in periculum illius, dedignando vel negligendo regulas sibi divinitus commendatas ad illud vitandum; quemadmodum veritatem contemnere censetur, qui pro posse non cavet falsitatem, sed, absque necessitate, sciens ac volens, se conjicit in periculum illius; similiter vitam contemnere censetur, qui pro posse non cavet mortem, sed, absque necessitate, sciens ac volens, illius periculo se exponit, &c. At illi, de quibus agimus, pro posse non cavent humanæ rationis aberrationem, sed, absque necessitate, scientes ac volentes, in illius se conjiciunt periculum.

Tum quia rectam rationem contemnere censentur, qui ratione abutuntur. Illi verò, contra quos agimus, ratione abutuntur, dum ratione liberius utuntur. Ipsos verò ratione liberius uti, per plura capita superius est demonstratum. Non sunt ergò verè rationabiles, nisi ad hoc maximè ratione utantur; ut (ob ingentem visæ sibi rationis defectum) sibi persuadeant nihil esse rationi tam consonum, quàm de visa sibi ratione humiliter sentire, illamque suspectam habere, dum communi Majorum rationi, vel illustriorum Ecclesiæ Doctorum sententiæ contradicit; eùm, ut toties dixi, Deus sanctos illos Doctores adimpleverit spiritu sapientiæ & intellectus, ut eorum doctrinam sequendo non circumferamur omni vento doctrinæ ad circumventionem erroris. Quos profectò Deus ad corrigendos defectus lubricæ rationis nostræ frustra caelesti adimplevisset lumine, si liberum nobis reliquisset, salvo rectæ rationis ordine; salvis etiam regulis humilitatis, modestiæ & prudentiæ christianæ, visam nobis rationem, ipsorum documentis auctoritative præferre.

CAPUT XIV.

Regule 14. ad veram rationem, sapientiam & intelligentiam assequendam, remediaque ad corrigendam laxiorem Ethicam.

Hæc usque deteximus, impugnativimusque liberiore humanæ rationis usum, nimiamque ejusdem rationis præfidentiam, unde proficitur omnis defectus in scientiis comparandis, profectaque est nimia relaxatio disciplinæ Moralis. Superest ut securim ad radicem tam exitiosam applicemus, detectique mali remedium suggeramus.

Porrò nullum efficacius remedium, quàm usus sequentium regularum, utpote, quæ verissima sunt media comparandi veram rationem; sapientiam, intelligentiamque, tam in theoreticis, quàm in practicis. Verè namque rationalis, verèque sapiens & intelligens est, qui per regulas christianæ humilitatis, simplicitatis, modestiæ ac prudentiæ, secundum Oracula Spiritus sancti, exempla que & documenta sa-

G

pietia Principum, seu sanctorum Doctorum, humanae rationis oberrationes corrigens, ac praecipitia cavens, veram, rectam, solidamque rationem se potius assecuturum credit, insistendo communi potius traditioni Majorum, doctrinaeque sanctorum Patrum ab Ecclesia approbatorum, quam ab ea aberrantium, ad inventionibusque lubricarum cogitationum suarum.

120 Sed ante omnia divini luminis magisteriique necessitatem debet agnoscere, quisquis veram rationem, sapientiam, intelligentiamque vult comparare. 1°. Quia necessitatem illam tradit Petrus Apostolorum Princeps, apud D. Clementem l. 1. recognit. his verbis: *Hinc ergo qui ad auxilium domus, caligine ignorantiae & vitiorum fumo repleta (id est mundi) perquirunt, illam dicimus, qui appellatur verus Propheta, qui solus illuminare animas hominum potest, ita ut oculis suis inspiciant viam salutis. Alio enim impossibile est de rebus divinis aeternisque cognoscere, nisi quis ab isto vero Propheta didicerit.* Eandem tradit Irenaeus l. 9. c. 1. *Non enim nos aliter discere poteramus quae sunt Dei, nisi Magister noster, Verbum existens, homo factus fuisset, vel aliter nos instruxisset.* Generalius eandem tradit Augustinus 3. cont. Academ. 5. & 6. eleganter ostendens divini magisterii, seu Numinis speciali curam nos instruendis necessitatem, ut verum a falso discernere, constanterque, id est, absque erroris admixtione tenere valeamus. Cum enim Alipius, Academicorum velut partes sustinens, de veritate differuisset sub figura *Prothetis* (veritatem tropice significantis apud veteres Sapientes) qui (ut fabula erat) cum in omnes se continuo figuras converteret, nunc in hominem, inde in arborem, postea in lapidem, &c. dignosci capere non poterat, nisi aliquo indicante Numine. Subiunxit Augustinus: *Quis autem verum possit ostendere, abs te, Alipi, dictum est, a quo ne dissentiam, magnopere mihi laborandum: etenim Numen aliquod, aisti, solum posse ostendere homini quid sit verum, cum breviter, tum etiam pie. Nihil itaque in hoc sermone nostro libentius audiui, nihil probabilius, & si id Numen, ut confido, adsit, nihil verius.* Unde Academicos hac de causa (inter alias) ceteris Philosophis anteponebat, quod ad intelligentiam veritatis docuerint necessitatem divini luminis. Et l. 2. de Civit. c. 7. *Philosophi, (inquit) utrumque conati sunt, ingenio acutissimis praediti, ratiocinando investigare, quid in rerum natura latitaret, quid in moribus appetendum esset, atque fugiendum, quid in ipsis ratiocinandi regulis certa connectione traheretur, aut quid non esset consequens, aut etiam repugnans. Et quidam eorum quodam magna, quantum divinitus adjuti sunt, invenerunt, quantum autem humanitus impediti sunt, erraverunt. Maxime cum eorum superbia iussu divina providentia resisteret, ut viam pietatis ab humilitate ad superna surgentem, etiam istorum comparatione monstraret.*

121 2°. Eandem necessitatem demonstrant quae-

cumque prioribus hujus Prolegomeni capitibus allegavimus, ad demonstrandam humanae rationis sibi relictae deficientiam, erroreque, etiam in philosophicis & naturalibus, cavendos insufficientiam, ab ipso etiam Augustino assertam. Si enim sibi ipsa non sufficit: igitur supra seipsam adjuvanda est, ab eo qui supra ipsam est.

3°. Eandem comprobant experientia summorum Philosophorum Gentilitatis, qui licet omnes acutissimi ingenii sui nervos intenderint, nullique labori, nulli diligentiae pepererint ad veritates naturales assequendas, in multis caligaverunt, erraveruntque. 122

4°. Eandem suadent orationes Sanctorum Augustini, Aquinatis, &c. divinum lumen assidue invocantium, ne opinione verisimilitudine decepti, in errorum scopulos inciderent. Quippe, nihil apud Augustinum solemnius, quam quod stultum sit orare pro obtinendo eo quod in sua quis habet potestate. Merito proinde concludit Elifaldus in libro sapientius laudato n. 130. "neminem humanam solum institutione & inquisitione, sine superiori auxilio, perfectum Metaphysicum, multo minus Theologum, ac uno verbo sapientem posse evadere. . . Et quid, precor, in sacris Litteris exploratius, quam sapientiam esse donum Dei? quid ab ipsis etiam Gentilibus agnatum magis, & commendatum magis a Tullio?" 123

Quod si tanta divini magisterii necessitas sit ad vitandum, etiam in philosophicis, erroris praecipitium, infallibili consequentia concluditur necessitas orationis ad divinum lumen impetrandum, sicut & ad impetranda quaelibet alia specialia Dei dona. Ideoque necessitatem istam suo nos exemplo Sapiens docuit Sap. 7. *Optavi, & datus est mihi sensus; & invocavi, & venit in me Spiritus sapientiae.* Nec enim alia lege solet Deus eam dare, ut ex ipsa orationis necessitate agnoscat homo se sapientiam caelitus datam indigere, eamque esse singulare Dei donum, nemini debitum, & donum quidem adeo magnum, ut Sapiens ibidem de sapientia dicat: *Præposui illam regnis, & sedibus, & divitias nihil esse duxi, in comparatione illius. Nec comparavi illi lapidem pretiosum: quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua, & tamquam lutum estimabitur argentum in conspectu illius.* Et Prov. 8. *Melior est sapientia cunctis pretiosissimis; & omne desiderabile ei non potest comparari.* Quanto vero majus est Dei donum, tanto ferventius ac frequentius a Deo postulandum. Et ideo pro postulando sapientiae dono assidue est vigilandum. *Qui enim mane vigilat ad me, inveniet me, (dicit Sapientia Sap. 8.) beatus homo qui. . . vigilat ad fores meas quotidie.* Et hoc ipsum suo nos exemplo docuerunt sancti Doctores, qui propterea divinum lumen contra humanae rationis suae aberrationes jugiter invocabant, nec se studio, nisi post orationem, committebant, ut de S. Thoma legitur in Bre-

vario. Videantur & Orationes S. Augustini ad idem, Soliloq. l. 1. & 2. c. 6. & l. de salutar. docum. c. 65. Utique non ignorabant SS. Viri scriptum esse Jacobi 1°. *Si quis indiget sapientiâ, postulet à Deo.*

125 De necessitate orationis, ad sapientiam comparandam, plura ex Patribus & Doctoribus videri possunt apud sapientissimum Patrem nostrum Lezanam in l. de reform. Regular. c. 3. 4. & 11. Utque eandem necessitatem efficacius nobis inculcet Augustinus epist. 32. refert, quòd *quadam acutissima & excellentissima ingenia tanto in majores errores serunt, quanto præsidentis suis viribus cucurrerunt, nec simpliciter ac veraciter Deum, ut viam sibi ostenderet, perseverunt. Nec mirum, nam & si quis erit consummatus inter filios hominum, si ab illo absterit sapientia tua, in nihilum computabitur.* Sap. 9.

126 Sit itaque ad veram sapientiam acquirendam prima regula. *Divini luminis ac magisterii ad corrigendas humana rationis aberrationes, necessitas agnoscatur.* Secunda. *Divinum lumen ad hoc jugiter invocetur*, uti proximè ex Scriptura & Patribus probavi; plura additurus libro 10. p. 5. dum expositurus sum necessaria ad ignorantiam legis, præsertim naturalis, depellendam.

127 Tertia. *Evangelica humilitas, simplicitas & modestia servetur*, juxta dicta c. 14. maxime cum oratio sine humilitate nihil efficiat. Quia videlicet Deus superbis, audacibus, de seque præfumentibus resistit, *humilibus autem dat gratiam*, 1. Petri 5. & *intellectum dat parvulis. Sapientiam præstat parvulis*, &c. Psal. 118. Perdit etiam sapientiam sapientium, id est, de se præfumentium. Matthæique 11. *Salvator, Confiteor (inquit) tibi Pater, Domine cali & terra, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus (in oculis suis) & revelasti ea parvulis.* Alia Scripturæ Patrumque ad idem testimonia habes supra c. 13. Solum hic adjicio monitum Spiritus sancti Apoc. 3. *Collyrio unge oculos tuos, ut videas.* Ubi Rupertus: *Collyrium, quo oculorum vitia purgantur, humilitatis suavitatem significat, que parvulos adjuvat, ut ea quæ sapientibus & prudentibus sunt abscondita, illis revelentur mysteria. Lumen intelligentiæ (ait Gregorius Magnus 25. Moral. 11.) humilitas aperit, & superbia abscondit. Necessè est (inquit Bernardus serm. 3. de Circumcil.) ut cor tuum illuminet radius humilitatis... & non altum sapias: quoniam Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Defectu humilitatis Gentiles Philosophos Deus in innumerabiles errores abire permisit, eo quòd utique inani gloriæ, ambitionisque servientes, novorum dogmatum inventores vocari conciperunt; ex quo factum est, ut in errores multos inciderint, ait Theodoretus de cur. Græc. affect. serm. 5. Nec alia causa lapsus Hæreticorum, nisi superbia eorum. Nimia etiam Catholicorum quorundam de se, visaque sibi ratione præfudentia, ipsis causa fuit variorum*

Tom. I.

errorum, ut in superioribus satis est demonstratum. Satisque insinuat Alexander VII. in Decreto suo de die 24. Septemb. 1665. dum laxatæ disciplinæ causam assignat, *summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam... per quam... modus opinandi irrepsit alienus ab Evangelica simplicitate, sanctorumque Patrum doctrina.* Cum igitur contraria contrariis curanda sint, Evangelica simplicitas (ac per consequens modestia & humilitas) est revocanda, sicut & SS. Patrum doctrina. Unde fit

Regula 4^a. *Cohibita luxuriantium illorum ingeniorum licentiâ, revocetur, teneaturque veterum Patrum doctrina, Sanctorumque Theologia.* Si enim ob recessum ab illa, modus irrepsit opinandi, quem si pro recta regula fideles in præxi sequerentur, *ingens irreptura esset vita christiana corruptela*, ut idem Pontifex declarat ibidem: igitur per regressum ad illam, christiana vita revocabitur ad rectam morum regulam. Ex oppositis namque causis, oppositi effectus nati sunt consequi. Idque experientia ipsa comprobavit: tamdiu namque Moralis disciplina sancta fuit & incorrupta, quamdiu ex Sanctorum documentis deprompta; ex quo verò Sanctorum doctrina negligi, adulterarive cœpit, suoque ex sensu Casuum Scriptores sancire cœperunt dogmata, corrumpi cœpit Moralis Christiana, ut vidimus Proleg. 1.

Regula 5^a. *Sanctorum Patrum testimonia, non ex propria præsumptione, pro visa cuiusque ratione, glossentur; sed ex usitata ipsorum phrasi, uniformique modo loquendi, necnon ex consonantia, connexionè, ac velut concatenatione omnium principiorum ipsorum, eundem in scopum collimantium.* Neque enim aliter interpretatur sincerus amator veritatis, ut videbitur Prolegomeno sequenti. Neque duo vel pauca testimonia subobscura, innumeris, & manifestis in contrarium anreponit, nec genuinum sensum istorum, ex illis vult repetendum; *cum oporteat secundum plura intelligere pauciora.* Contrarius quippe est omnium hæreticorum. Nam... pauca adversus plura defendunt. Tertullianus adv. Prax. c. 20.

Regula 6^a. *A generalibus Scripturæ sententiis, solâ ratione purè humanâ nemo excipias.* Ob ea quæ dixi Prol. 1. c. 5. & quæ dicturus sum Prol. 3. c. 12.

Regula 7^a. *Solus ille habeatur legitimus sensus documentorum, in sacris Litteris traditorum, quem contextus, sermonisque circumstantiæ, vel alia Scripturæ documenta, Patrumve consensus, probant à Spiritu Sancto intentum.* Non ille quem pro visa sibi ratione humana quisque fingit. Ob dicta ibidem, aliaque Prol. sequenti deducenda.

Regula 8^a. *In decidendis quæstionibus Theologicis, seu theoreticis, seu practicis, 1° loco non audiatur ratio purè humanâ, sed auctoritas Dei, Ecclesiæ, & Sanctorum; audiatur deinde ratio ut pedissequa, non ut domina.* Ob dicta in præfenti c. 12. 13. 14. 15. & 16. & Prol. præfidenti c. 4.

G 2

- 133 Regula 9^a. *Ubi proinde vel humana ratio inflectenda est, vel auctoritas sive Dei, sive Ecclesie, sive SS. Doctorum, illa potius inflectenda est juxta dictamen istius, quam e contra. Ob dicta Prol. precedenti c. 5. & 6. Et in Prol. presentis c. 7. Ob dicenda etiam Prol. sequenti c. 11.*
- 134 Regula 10^a. *Omnia suo pondere astimentur, nec incerta ut certa definiantur, sed absque ulla censura, nota, vel convitio, cuilibet in suo sensu abundare permittatur, circa propositiones necdum ab Ecclesia determinatas, quaque adhuc inter Catholicos hinc inde controvertuntur. Ob ea quae producta sunt c. 9.*
- 135 Regula 11^a. *Nihil exoticum vel singulare contra communem sapientum traditionem, circa perspicuam necessitatem, asseratur, tamen si assertio nequeat manifesta demonstratione refelli. Ob rationes allegatas c. 10.*
- 136 Regula 12^a. *Cavenda licentia quaestiones morales de suo definiendi, Majoribusque incognitis peccatorum excusandorum prae textus comminandi. Ob dicta Prol. 1. c. 7.*
- 137 Regula 13^a. *Suspecta habeatur visa cuique humana ratio, dum SS. Doctorum (& a fortiori, Dei & Ecclesie) auctoritas stat ex adverso. Ob dicta cap. precedenti.*
- 138 Regula 14^a. *Divinum lumen sibi non speret affuturum, qui de visa sibi ratione praesumens, doctrinam negligit vel respuit sapientiorum, & maxime sanctorum Doctorum. Neque enim divinum lumen affulget subducentibus se ab ordine, per divinam providentiam instituto, ad illuminationem hominum, qui est, ut minus sapientes, de se humiliter sentientes, suaeque rationis defectum insufficientiamque agnoscentes, illuminentur per sapientiores, & maxime per SS. Doctores. Ab isto vero divinae providentiae ordine se subducit, qui de visa sibi ratione praesumens, sapientiorum, & maxime SS. Patrum, doctrinam negligit vel respuit; neque enim de se, suaeque rationis insufficientia humiliter sentit, neque agnoscit necessarium sibi divinum magisterium, quo Deus per sanctos Doctores nos instruit, neque ab ipsis vere & sincere vult illuminari, quos Deus dedit nobis Doctores, ad corrigendas humanae rationis aberrationes, eumque in finem adimplevit Spiritu sapientiae & intellectus, abundantiaque luminis sui.*

CAPUT XV.

Tunc salutaria erunt laxioris Ethices remedia, si hinc inde caveantur extrema, tam scilicet Ethica severior, quam laxior.

- 139 **D**ivus Damascenus in fine catalogi Hæreticorum duo observat genera Ethicoprofocptarum, id est, in morali disciplina tradenda errantium: scilicet eorum qui nimiam indulgentiam facilitateque licita dicunt, quae illicita sunt; & aliorum qui nimiam severitate illicita decernunt, quae illicita non sunt. Utrosque Spiritus sanctus redarguit Isaïæ 5. *Va qui dici-*

tis malum bonum, & bonum malum; ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras; ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum. Enimvero tam prohibet Dominus addere divinae legi, quam detrahere. Deuteron. 4. Non addetis ad verbum quod vobis loquor, nec auferetis ex eo. Quisquis autem licitum asserit quod est illicitum, detrahit legi: ei vero addit, qui asserit illicitum quod non est illicitum. Cavenda proinde utraque extremas, tum laxiorum, tum severiorum opinionum: siquidem extrema castrorum comedit ignis, Num. 11.

A quibusnam vero Doctoribus magis periclitetur animarum salus: an scilicet a laxioribus, an a severioribus? difficile est affirmare. Per laxiores namque Doctores, lata & spatiosa panditur via, quae, Veritate teste, ducit ad perditionem, modusque opinandi irrepit alienus ab Evangelica simplicitate, sanctorumque Patrum doctrina, quem dum pro regula fideles in praxi sequuntur, ingens corruptela morum irrepit, prout Alexander VII, restituitur. Proinde Medici illi spirituales, non minus crudeles sunt quam corporales, qui ne molesti sint ægris, parcunt à necessariis appetitibus unguentis. Hinc Ezech. 13. *Va qui consumunt pulvillus sub omni cubito manus, & faciunt cervicalia sub capite unversae acies ad capiendas animas, seducendo scilicet homines mollioribus opinionibus suis, velut pulvillis & cervicalibus, sub quibus molliiter conquiscent in peccatis suis. In eo proinde sapientes non sunt. Verba quippe sapientum sicut stimuli, & quasi clavi in altum defixi, Eccli. 12. Si igitur sermo non pungit, sed oblectationem facit audientibus, quae animales, non spirituales fiunt, isto non est sermo sapientis, ait Hieronymus ibidem.*

Ob hanc etiam causam mel in Dei sacrificiis prohibebatur; sal vero acrimoniâ praeditum, adhiberi jubebatur. Cujus rationem reddens idem S. Doctor epist. 19. ad Eustochium: *Mel, inquit, in Dei sacrificiis non offertur... apud Deum nihil vol-prosum, nihil tantum suave placet, nisi quod in se habet aliquid mordacis veritatis.*

Aliunde vero immoderata severitas, dum hominum imbecillitatem non pensans, eos ad nimis ardua constringit, viam salutis (alias patentem) imbecillibus praeccludit, miserisque, propriae infirmitatis confcios, in desperationem adigit, dum difficultati succumbentes, animos & curam salutis prorsus abijciunt. Ideoque Scribas & Phariseos Matth. 23. Christus redarguit, in eo quod alligant onera gravia & importabilia, & imponunt ea in humeros hominum. Sed & apud Ezech. c. 13. adversus hujusmodi conscientiarum perturbatores indignatur Dominus: *pro eo quod fecistis morere mendaciter cor justis, quem ego non contristavi. In priorem locum scribens Joannes noster Hierosolymitanus in opere imperfecto super Matthæum (quod sub Chrylostomi nomine prodit) sic eum commentatur: Tales sunt mure*